هەرێمی کوردستانی عێراق
ئەنجومەنی نیشتمانیی
کوردستانی عێراق

ئەنجومەنی نیشتمانیی کوردستانی ـ عێراق

پڕۆتۆکۆڵەکان

٢٤

٢٠٠٠ ـ بەرگی بیست و چوارەم

چاپی یەکەم ٢٠٠١

پێڕست:

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی دەستپێک ل٥

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە یەک ل٢١

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە دوو ل٧١

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە سێ ل٧٥

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە چوار ل١٠١

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە پێنج ل١٠٧

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە شەش ل١٥٩

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە حەوت ل١٧٩

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە هەشت ل١٩٥

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە نۆ ل٢١٩

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە دە ل٢٧٥

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە یازدە ل٣٠١

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە دوازدە ل٣٨١

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە سێزدە ل٤٠١

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە چواردە ل٤٢٧

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە پازدە ل٤٤٩

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە شازدە ل٤٩١

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە حەڤدە ل٥٢١

بەوەزارەتی ئەوقاف وکاروباری ئیسلامی.
٤ـ خوێندنەوەی یەکەمی پرۆژەی(یاسای پلەبەندی بۆ دەرچووانی کۆلیژی زانستی بەشی کیمیاو بایلۆجی).
٥ـ بەردەوام بوون لەسەر خستنەڕوو وگفتوگۆ کردنی پرۆژەی یاسای سەندیکای پزیشکانی هەرێمی کوردستانی عێراق.
بۆ خوێندنەوەی یەکەمی پرۆژەی هینانەکایەی وەزارەتی مافی مرۆڤ، تکا لە بەڕێزان کاکەڕەش نەقشبەندی و کاک شێروان دەکەین بفەرموونە سەر سەکۆ، بۆ خاڵەکانی تریش پێویستمان پێیان دەبێ.

بەڕێز شـــێـــروان ناصح حـــیـــدری:

بـەڕێـز ســـــەرۆکـی ئـەنجـــومـــــەن.

ئەوەی دەیخوێنمەوە نووسراوی سەرۆکایەتی ئەنجومەنی وەزیرانە بۆ سەرۆکایەتی ئەنجومەنی نیشتمانیی کوردستان سەبارەت بە دروستکردنی وەزارەتێک بە ناوی وەزارەتی مافی مرۆڤ،
بۆ سەرۆکایەتی ئەنجومەنی ئەنجومەنی نیشتمانیی کوردستان
ب/ پەسەندکردن
ئاماژە بە بڕیاری یەکەم لەکۆبوونەوەی ئەنجومەنی وەزیران ژمارە (١٠) لە ٢٠٠٠/٩/٢٥دا سەبارەت بە کردنەوەی وەزارەتێک بە ناوی وەزارەتی مافی مرۆڤ، بڕیار درا بە ناردنی بابەتەکە بۆ سەرۆکایەتیەکەتان بۆ پەسەند کردن و بڕیار دان لەسەری

نێچیرڤان بارزانی
سەرۆکی ئەنجومەنی وەزیران

ئەوەش دەقی پرۆژەکەیە
استناداً الى حوكم الفقرة( ) من المادة (٥٦) من القانون رقم (١) لسنة ١٩٩٢ المعدل و بناءاً على ما عرضه مجلس الوزراء لاقليم كوردستان العراق، قرر المجلس الوطني لكوردستان العراق بجلسته المنعقدة بتاريخ / / تشريع القانون الاتي:

قانون رقم ( ) لسنة ٢٠٠٠

قانون التعديل الرابع لقانون مجلس الوزراء لاقليم كوردستان العراق
رقم (٣) لسنة ١٩٩٢

المادة الاولى : تستحدث وزارة باسم وزارة حقوق الانسان.
المادة الثانية: تعدل الفقرة (٢) من المادة (٩) باضافة التسلسل ١٦ اليها و تقرأ كمايلي : ١٦(وزارة حقوق الانسان)
المادة الثالثة: على مجلس الوزراء تنفيذ احكام هذا القانون.
المادة الرابعة: ينفذ هذا القانون من تاريخ نشره في الجريدة الرسمية

المادة الخامسة : ينشر هذا القانون في الجريدة الرسمية.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

پڕۆژەکە ئاراستەی هەردوو لێژنەی پەیوەندیدار لێژنەی مافی مرۆڤ و لێژنەی یاسایی دەکەین .دەچینە سەر خالی دووەمی بەرنامەی کاری ئەمڕۆمان

خوێندنەوەی یەکەمی پڕۆژەی یەکەم هەموار کردنی یاسای سەندیکای دەرمانسازی ژمارە(٨)ی ساڵی ١٩٩٩ی هەرێمی کوردستانی عێراق.

بەڕێز کاکە ڕەش نەقشبەندی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێستا دەقی پڕۆژەی یاسای دەرمانسازانی کوردستانتان بۆ دەخوێنینەوە

استنادا الى الصلاحية المخولة لنا بموجب الفقرة (٣) من المادة الثالثة من القانون رقم (١٠) لسنة ١٩٩٧ و بناءاً على ما عرضه مجلس الوزراء ، قرر مجلس الوطني لكوردستان العراق بجلسته المنعقدة بتاريخ / / ٢٠٠٠ ، اصداد القانون الاتي :

قانون تعديل الاول لقانون نقابة الصيادلة لاقليم كوردستان العراق

رقم (٨) لسنة ١٩٩٩

المادة الاولى : تعدل الفقرة الثالثة من المادة الرابعة و تقرأ كالاتي :

٣ـ حاصلا على شهادة لا تقل عن بكالوريوس في كلية الصيدلة

المادة الثانية : تعدل الفقرة الثالثة و الرابعة من المادة (السادسة) وتقرأ كالاتي :

٣ـ رسم اجازة فتح الصيدلية(المسؤلية + الامتياز) للمتقاعدين ٣٥٠ دينار دوام كامل سنويا

٤ـ رسم اجازة فتح مذخر اهلي (المسؤولية + الامتياز) ٤٥٠ دينارا

المادة الثالثة : تعدل المادة الحادي عشر وتقرأ كالاتي :

شروط + فتح الصيدلية ، تمنح اجازة فتح الصيدلية للذي تتوفر فيه الشروط التالية

١ـ عنوان الصيدلية

٢ـ عقد ايجار مصدق من ضريبة العقار

٣ـ الاسم التجاري مؤيد من غرفة التجارة

٤ـ المسافة بين صيدلية و اخرى عن ٥٠ مترا

٥ـ المساحة لاتقل عن ٢٠ متر مربع

٦ـ الواجه لا تقل عن ٢,٥ متر

٧ـ في حالة الهدم او حريق يجوز انتقال الصيدلية بنقل الاجازة الى مكان اخر في نفس المنطقة وفقا للشروط عدا المساحة

المادة الرابعة :

هەرێمی کوردستانی عێراق
ئەنجومەنی نیشتمانیی
کوردستانی عێراق

ئەنجومەنی نیشتمانیی کوردستانی ـ عێراق

پڕۆتۆکۆڵەکان

٢٥

٢٠٠٠ ـ بەرگی بیست و پێنجەم

چاپی یەکەم ٢٠٠١

پێڕست:

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە هەژدە ل٥

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە نۆزدە ل٤٥

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە بیست ل٧٣

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە بیست و یەک ل١٢٧

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە بیست و دوو ل١٥٥

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە بیست و سێ ل١٩٩

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە بیست و چوار ل٢٣٥

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە بیست و پێنج ل٢٥٣

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە بیست و شەش ل٣٣٣

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە بیست و حەوت ل٣٤١

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە بیست و هەشت ل٣٥٥

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە یەکی نائاسایی ل٣٦٧

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە دووی نائاسایی ل٤٣٧

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە سێیی نائاسایی ل٥١٣

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە بیست

چوار شەممە ڕێکەوتی ٦/١٢/٢٠٠٠

کاتژمێر (١٠)ی سەر لەبەیانی ڕۆژی چوار شەممە ڕێکەوتی ٦/١٢/٢٠٠٠ ئەنجومەنی نیشتمانیی کوردستانی عێراق بەسەرۆکایەتی بەڕێز د.ڕۆژ نوری شاوەیس سەرۆکی ئەنجومەن و، بە ئامادەبوونی بەڕێز فەرسەت ئەحمەد عەبدوللا سکرتێری ئەنجومەن، دانیشتنی (ژمارە بیست)ی خولی ئاسایی دووەمی، ساڵی (٢٠٠٠)ی خۆی بەست.

بەرنامەی کار:

بەپێی حوکمەکانی بڕگە(١)ی مادەی(٢٠) لە پێڕەوی هەموارکراوی ناوخۆی ئەنجومەنی نیشتمانیی کوردستانی عێراق ژمارە(١)ی ساڵی ١٩٩٢، دەستەی سەرۆکایەتی ئەنجومەن بڕیاری دا بەرنامەی کاری دانیشتنی (ژمارە بیست)ی خۆی لە کاتژمێر (١٠)دەی سەر لە بەیانی ڕۆژی چوار شەممە ڕێکەوتی ٦/١٢/٢٠٠٠ دا بەم شێوەیە بێت:

١ـ خستنەڕوو وگفتوگۆکردنی پرۆژەی یاسای چوارەم هەموارکردنی یاسای ژمارە(٣)ی ساڵی ١٩٩٢ی ئەنجومەنی وەزیرانی هەرێمی کوردستان سەبارەت بە هێنانەکایەی وەزارەتی مافی مرۆڤ.

٢ـ خستنەڕوو وگفتوگۆکردنی پرۆژەی یاسای دیوانی چاودێری کردنی دارایی لە هەرێمی کوردستانی عێراقدا.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بەناوی خوای بەخشندەو میهرەبان، دانیشتنەکەمان بەناوی گەلی کوردستانەوە دەست پێ دەکەین، پێشەکی بەخێر هاتنی بەڕێزان جەنابی جێگری سەرۆکی ئەنجومەنی وەزیران و جەنابی وەزیری کاروباری ئەنجومەنی وەزیران وجەنابی وەزیری پەروەردەو جەنابی وەزیری دارایی وجەنابی وەزیری هەرێم دەکەم کە بەشداری دەکەن لەم دانیشتنەماندا وەکو ئاگادارن بڕگەکانی یەک ودووی کاری دانیشتنی پێڕێمان خستۆتە ئەمڕۆ و بەپێی بەرنامەی کار هەر ئەو دوو بڕگەیەمان هەیە

١ـ خستنەڕوو وگفتوگۆ کردنی پرۆژەی یاسای چوارەم هەموارکردنی یاسای ژمارە(٣)ی ساڵی ١٩٩٢ی ئەنجومەنی وەزیرانی هەرێمی کوردستان سەبارەت بە هێنانەکایەی وەزارەتی مافی مرۆڤ.

٢ـ خستنەڕوو وگفتوگۆ کردنی پرۆژەی یاسای دیوانی چاودێری کردنی دارایی لە هەرێمی کوردستانی عێراقدا.

بە خاڵی یەکەم دەست پێ دەکەین بۆیە تکایە دوو ئەندامی لیژنەی یاسا بفەرموون بێنە ئێرە، هەروەها ئەندامێکی بەڕێزی لیژنەی مافی مرۆڤ وسکالاکان و ئەندامێکی بەڕێزی لیژنەی دارایی بێنە ئێرە، لیژنەی یاسایی تکایە پرۆژەکە بخوێنەوە.

بەڕێز شـــــێـــــروان ناسح حـــــەیدەری:

بـەڕێز ســـــــەرۆکـی ئـەنجـــــومـــــــەن.

ئەوەی دەیخوێنمەوە پرۆژەی یاسای هەموار کردنی چوارەمی یاسای ژمارە (٣)ی ساڵی ١٩٩٢ی ئەنجومەنی وەزیرانی هەرێمی کوردستانی عێراقە، کە تایبەتە بە دامەزراندنی وەزارەتێک بەناوی وەزارەتی مافی مرۆڤ.

دەقی پرۆژەکە:

بسم الله الرحمن الرحيم

باسم الشعب

المجلس الوطني لكوردستان العراق

رقم القرار:

تاريخ القرار:

«قرار»

استناداً الى حكم الفقرة (١) من المادة (٥٦)من القانون رقم(١)لسنة ١٩٩٢المعدل وبناءً على ماعرضه مجلس وزراء اقليم كوردستان العراق، قرر المجلس الوطني لكوردستان العراق بجلسته المنعقدة بتاريخ / / ٢٠٠٠ تشريع القانون الآتي:ـ

قانون رقم( )لسنة ٢٠٠٠

قانون التعديل الرابع لقانون مجلس وزراء إقليم كوردستان العراق

رقم(٣)لسنة ١٩٩٢

المادة الاولى:

تستحدث وزارة باسم وزارة حقوق الانسان.

المادة الثانية:

تعدل الفقرة(ثانياً)من المادة(٩)باضافة التسلسل(١٦)اليها وتقرأ كما يلي:

١٦ـ (وزارة حقوق الانسان).

المادة الثالثة:

على مجلس الوزراء تنفيذ احكام هذا القانون.

المادة الرابعة:

ينفذ هذا القانون من تاريخ نشره في الجريدة الرسمية.

المادة الخامسة:

ينشر في الجريدة الرسمية.

بەڕێز کـــاکـــەرەش مـــحـــمـــد نەقـــشـــبـــەندی:

بـەڕێز ســـــــەرۆکـی ئـەنجـــــومـــــــەن.

هیچ لایەن لەسەر پرۆژەکە نییەو دەقی نوسراوەکەشتان بۆ دەخوێنینەوە:

بۆ سەرۆکایەتی ئەنجومەنی نیشتمانیی کوردستان
ب/رای لیژنە
نوسراوتان ژمارە (ک/٣٦) لە ١٥/١٠/٢٠٠٠
لیژنەکەمان پاش لێکۆڵینەوە وگفتوگۆ کردن لەسەر (پرۆژەی یاسای هەموار کردنی چوارەمی یاسای ئەنجومەنی وەزیرانی هەرێمی کوردستانی عێراق ژمارە (٣) سالّی ١٩٩٢) کە تایبەتە بە دامەزراندنی وەزارەتێک بەناوی وەزارەتی مافی مرۆڤ بەتێکڕای دەنگ پرۆژەکە پەسەند کرا داواکارین کە رای لیژنە و پرۆژەکە بخرێتە بەردەم ئەنجومەنی نیشتمانیی بۆ گفتوگۆ کردن وبڕیار دانی گونجاو لەسەری.
لەگەڵ ڕێزمان
بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:
لیژنەی مافی مرۆڤ وسکالاکان، فەرموون.
بەڕێز عەبدولخالق محەمەد زەنگەنە:
بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.
ئێمە لیژنەکەمان لە ٨/١٠ کۆبوونەوەیەکی تایبەتی کرد دەربارەی ئەم پرۆژەیە وبەتێکڕای دەنگ پشتگیری ئەو پرۆژەیان کردو بەپێی رایان ئەوە خزمەتێکە بۆ مافی مرۆڤ و پاراستنی مافەکانی وهەروەها داواش دەکەن دوای پەسەند کردنی ئەو پرۆژەیە پرۆژەیەکی تایبەت دەربارەی وەزارەتەکە دابنرێ بۆ ئەوەی مصادقە بکرێت و سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:
رای لیژنەی مافی دارایی و ئابووری تکایە.
بەڕێز جەمیل عەبدی سندی:
بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.
لیژنەی دارایی و ئابوری ژمارە (ج/٣٢) ڕۆژی ١٦/٢/٢٠٠٠
بابەت/پرۆژەی دانانی وەزارەتی مافی مرۆڤ
سلاو ڕێز:
له نوسراوی ژمارە (ک/٣٦) لە ١٥/١٠/٢٠٠٠
اجتمعت لجنتنا هذا اليوم ١٦/١٠/٢٠٠٠ وتم دراسة ومناقشة مشروع قانون استحداث وزارة حقوق الانسان في الاقليم وبعد المناقشة والمداولة تم رفض المشروع من قبل لجنتنا بالاغلبية حيث الدفاع عن حقوق الانسان من مهام منظمات حقوق الانسان وهي تراقب دائماً اجهزة الحكومة بهذا الشأن عن كثب وترفع التقارير الخاصة بها هذا ولكم الامر مع فائق التقدير والاحترام.

بەڕێز ســـــــەرۆکی ئەنجـــــــومـــــــەن:

ئەو بەڕێزانەی تێبینیـان هەیە تکایە دەستیـان بەرزبکەنەوە بۆ ئەوەی ناونوس بکرێن، جـا تکایە ماددە ماددە بخوێنرێتەوە بۆ ئەوەی مناقەشە بکرێ و رایان لەسەر بدەن.

بەڕێز شـــــێـــــروان نـاسح حـــــــەیدەری:

المادة الاولى:

تستحدث وزارة باسم وزارة حقوق الانسان.

بەڕێز ســـــــەرۆکی ئەنجـــــــومـــــــەن:

جا تکابە ئەوانەی تێبینیان هەیە با دەستیان بەرزبکەنەوە بۆ ئەوەی ناونوس بکرێن. بەڕێز کاک ئیبراهیم سەعید فەرموو.

بەڕێز ئیـــــبـــــراهیـم ســـــەعـــــیـــــد:

بەڕێز ســـــــەرۆکی ئەنجـــــــومـــــــەن.

لەبەر گرنگی و ئەهەمییەتی مافی مرۆڤ لە سیستەمی جیهانی نوێدا لە کۆبوونەوەی لوتکەی (un) لە هەزارەی سێیەمدا بەیانی ختامی ئەم کۆبوونەوە حەقلێکی تایبەت بوو لەسەر مافی مرۆڤ، لەژێر ناونیشانی (مافی مرۆڤ و، دیموکراسی و، حوکمرانی) هەروەها پارتی دیموکراتی کوردستان وەک ئامانج وربـازو شێوازێک ئیلتیـزام بەڕێز گرتن لە مـافی مـرۆڤ دەکـەن چەند ماددەیەک لە پرۆگرامی پارتی دیموکراتی کوردستان بەتایبەتی ماددەی یەکەم و دووەم وسێ یەمی پرۆگرام داکـۆکی لەسـەر مـافی مـرۆڤ دەکـات، بۆ نموونە فـەقـەرەی دوو مـاددەی سێ یـەم دەڵێت پارتیمان التزام بە جارنامەی جیهانی مافی مرۆڤ وتێکرای بەڵگە وپەیمانە نێو دەوڵەتییەکان لەم بوارەدا دەکـات وپەیمان دەدات لەپێناو هێنانە دی ئەو پرنسـیـبـە وئامـانجـانەی کـە تیـایدا هاتووە کـاربکات، بەمـە دیار دەکەوێت کـە رێز گـرتن لەمـافی مـرۆڤ لە سـتـاتیکیـەتی پارتی دیموکـراتی کـوردسـتـانە یان لە ثوابتی پارتی دیموکـراتی کـوردسـتـانە ئینجـا تەشکیل کـردنی وەزارەتی مـافی مرۆڤ تەئکیدە لەسەر ئەو ستاتیکیەتە ودروست کردنی وەزارەتێک بەناوی وەزارەتی مافی مرۆڤ کارێکی یەکجار پیرۆزە هەرچەندە ئەو ناوچەیەی لەژێر کۆنترۆڵی حکومەتی هەرێمی کوردستانە زاهیرەیەکی موتەمـەیزی تێدایە وئەویش کە تەعـەدودیەتە وئازادی بیرورایە ورێز گرتنە لەمـافی مرۆڤ بەڵام لەسەر رای ئەوە ئەبێ ئەم دەزگایە هەبێت وبەرای من ئەرکی سەرەکی ئەم وەزارەتە لە ئاستی ناوخۆیە وئەبێ وەزارەت وەعی قانونی ومەبادیئی سەرەکی مافی مرۆڤ، بڵاوبکاتەوە تاکو کۆمەڵێکی مەدەنی کوردستانی تحقیق بکات هەروەها ئەبێ موراقەبەی مافی مرۆڤ لەناو کۆمەڵ ولەناو مؤسەساتی رەسمی و شبە رەسمی ئەوانەی پەیوەندی بە مافی مرۆڤەوە هەیە بکات، ئەبێ تشخیصی ئەو مشکلانە بکات کە دەبێتە کۆسپ لەرێگەی مافی مرۆڤ وتحدیدی چوارچێوەیەک بکات بۆ چەسپاندن و تعزیزی قانون وعدالەت لە کوردستاندا هەروەها رەفضی حالاتی سلبی وچۆنیـەتی چارەسـەر کـردنیـان بکات ودەبێت دعـمی منظمـاتی مـافی مـرۆڤ بکات و دەوراتی

تەدریبی بۆ کادری ئەو منظمانە بکاتەوە، لەسەر ئاستی دەرەوە ئەرکی ئەو وەزارەتە بەرای من دەبێ تفعیلی بڕیاری ٦٨٦ بکات وئەبێ باش بزانین کە لە قۆناغی ئێستا عطف وشەفەقە بەنیسبەت ئێمە لاواز بووە لەلایەن دەرەوە و ئەبێ هەوڵێکی باش بدەین بتوانین قوانینی دولی کە ضمانی مافی ئێمە بکات بەدەستی بهێنین، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سوپاس، کاک بورهان جاف فەرموو.

بەڕێز بورهان عەلی جاف:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من تێبینیم لەسەر ماددە چوار بوو داوای لێبوردن دەکەم، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بەڕێز مەلامەحمود دێرشەوی فەرموو.

بەڕێز مەلا مەحمود فندی دێرشەوی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەراستی مافی مرۆڤ ئەگەر ئێمە تەماشای هەموو شەرایعی سەماوی بکەین وی هاتنە بۆ پاراستنا مافی مرۆڤ بەس براستی لڤێری لوزارەتا ئەز تێناگەم ئەز نازانم هدف وئامانجی چییە ؟، ئەگەر هدف وئامانج ئەو بێت دفاعا ژمیللەتێ کورد وخەلکی کوردستانێ لە ژێر زوڵم وزۆرداریێ نیشا عالەمێ بکەین ئەڤە لەسەر مە هاتییە و بەراتی گەلەک ژجێی خۆدایە وئەگەر مافی مرۆڤ بە مەعنا وەکی نوعێک دعایە دێتە کرن مافێ مرۆڤ چی مافێ مرۆڤ دفاعێ ژبکات یان کێ دەست درێژی لەسەر مافی مرۆڤ بکات، ئەگەر حکومەتە یانی ئەڤ وەزارەتا لەجهێی وی عبدێک بگرە عبدێ کو زۆرداری لێ دێتە کرن واللە ئەوە نابێت ئەوە نە حکومەت بێت ئەوە نەوەزارەت بێت ئەگەر نە وەزارەتی بۆچییە، دیسا ئەز بێژم حسابێ مندا ئەگەر مافی مرۆڤ راستە مە دڤێت هەبێت لە کوردستانێدا دفاعێ ژعدالەت وەک هەڤی و خۆشی وژیانان سەرتاسەری بۆ هەمی خەڵکی کوردستانێ بێتە کرن ئەز وەصا هزر دەکەم پێکەڤیا ئەڤ منظمە ئەڤ رێکخراوە نەتابعی حکومەتێ بن اعتقادا من ئەز وەصا هزر دەکەم یان دەبێ مواطنی عادی بن یان وەکو حزب منظمەیەکی تەشکیل بکات مافێ مرۆڤ چاڤدێر بێ لەسەر حکومەتێ وئەڤ چونکە بێگومان فەقیرو هەژار ناچن تەعدا لە فەقیرو هەژار بکەن یان تەعدا لە فەقیرا خۆردکی بکەن ئەگەر مافی مرۆڤ بۆ خۆی کێ دەسەلاتی ئەوەی هەیە وئەوە دەسەلاتی حکومەتا باشە حکومەت چۆن دێت وەزیرا چۆنا بەرەنگارا وەزیری دی کردبێت ئەم بەرەنگاری رئیس وزرای بێت واللە ئەڤ ناحەقیان نییە ئەصلەن عەردی وەربگرێتئەز تێناگەم راستی من پێ خۆشە بۆ من بێتە روون کرن چونکە حەقیقەت ئەز دبینم گەلەک برادەرێ مە هەتا لە پەرلەمانێ دا پتەپت هەیە ڤی شکلی باشە مافی مرۆڤ یانی چی وەزیری مافی مرۆڤ گەر گازندی ئەز وەزارەتا بکەین ئەو بەشدارە لوێ کۆبونا ئەنجومەنی وەزیران دەکات وی چی گازندە بێژی، سوپاس.

بەڕێز ســـــــەرۆکی ئەنجـــــــومـــــــەن:

کاک شێخ یەحیا فەرموو.

بەڕێز یەحـــیـــا مـــحـــەمـــەد عـــەبدولکەریم:

بەڕێز ســـــــەرۆکی ئەنجـــــــومـــــــەن.

بەراستی ئێمە وەکو لیژنەی مافی مرۆڤ رای خۆمان دەربڕیوە وئەوە رای کاک عبدالخالقە ورای هەموو ئەندامانی لیژنەی مافی مرۆڤە، بەڵام اضافەم هەیە لە دوای ئەوەی کە گوتم لە هەندێ بۆچوونی برادەران بوو ئەمڕۆی ژیانی جیهان مافی مرۆڤ دەورێکی سەرەکی تێدا دەبینی وئێمەو میللەتی کورد تا ئێستا ئاسایشی نەتەوایەتیمان مهددە ئەوەی کە انفالی کردو کوردستانی وێران کرد کە دووسەد هەزاری بێ سەروشوێن کردو کەپێنج هەزار گوندی سڕیەوە هەتا ئێستا ئەژی وتائێستا هەرەشەمان لێ دەکاو دوا رووداوەکانی ئەم رۆژانەش شاهیدن لەسەر ئەو نیەتەی ئەوان ئەو عقلیەت وبۆچونەی ئەوان کە ئێستاش هەر بەو نەهجە ئەڕۆن، پشتگیری تەواو لەو پێشنیارە دەکەم وتەمەنام ئەکرد رۆژێک زووتر دروست بوایە، ئێمە بەڕێزان تائێستاش بە ژمارە ئەڵێین دووسەد هەزار ئەنفالمان هەیە هەتا ئێستا ناویان و لەدایک بوونیان و ئەوصافەکانیان نەمانتوانیوە لە دەزگایەک کۆیان بکەینەوە، تا ئێستا ناوی سیانی وشوێنی لەدایک بوونی سەرجەم بە کیمیا باران کوژراوەکانی کوردستانمان کۆ نەکردۆتەوە لە دەزگایەکە ونازانین ئەڵێین ئەحداثمان هەیە بەڵام ناویان وعددیان وشوێنی وەفاتیان وشوێنی حادثەیان تائێستا لە دەزگایەک کۆنەکراوەتەوە، بێ سەروشوێن کراوەکان بێجگە لە ئەنفال لە (۹۸۰)ەوە تائێستا ئێمە هەر دووسەد هەزار نییە لە ۱۹۸۰ەوە لەپێشتریشەوە ئێمە لە (۷۵ و۷٦ و ۷۷)ەوە ئێمە بینیمان بێ سەروشوێنێک هەیە ناوەکانیان نازانین کۆمان نەکردۆتەوە لەشوێنێکدا لە دەزگایەکی ئەم حکومەتەی خۆماندا تاوەکو بڵێین ئێمە پێویستیمان بە دەزگای مافی مرۆڤ نییە، مورەحەلەکانمان هەر هەمان شت کەسێک خاوەن ئەم هەموو تەضحیاتە بێت میللەتێک خاوەنی ئەم هەموو تضحیات و مالّ وێرانییەو ئەو هەموو ئەنفال وکیمیا باران و بێ سەروشوێنیە بێت وئەو دوژمنانەش کە ئەوانەیان بەسەر ئێمە هێناوە وەکو خۆیان ماون هەرەشەمان لێ دەکەن بشڵێین پێویستیمان بە مافی مرۆڤ و وەزارەتی مافی مرۆڤ نییە، من ئەو حکومەتە دەبینم کە دفاع لە میللەتی کوردو کوردستان دەکات ئەو حکومەتە دەبینم هەر ئەو حکومەتە وەزارەتێک تەشخیص دەکات بەناوی مافی مرۆڤ لە ناو وولاّتیش و لە دەرەوەی وولاّتیش دفاع لە مافی مرۆڤی کورد دەکات، دفاع لە کوردستان دەکات، بۆیە دووبارەی دەکەمەوە پڕ بەدڵ تەئییدی ئەو پرۆژە دەکەم وتەمەنای سەرکەوتنی بۆ دەکەم، سوپاس.

بەڕێز ســـــــەرۆکی ئەنجـــــــومـــــــەن:

سوپاس، تکام وایە ئەگەر ئەو قسانەی کە ویستتان بیکەن کرابێت دووبارە نەکرێتەو و تەرکیزبش بکەن لەسەر مەوزوعی ماددەی سێ، دروست کردنی ئەم وەزارەتە پێویستە یان پێویست نییە؟، ئایا لەگەڵ ئەم ماددەیەن یان لەگەڵی نین؟ بەڕێز کاک رەجەب شەعبان فەرموو.

بەڕێز ڕەجـــەب شـــەعـــبـــان تـەیب:

بـەڕێز ســـــەرۆکـی ئـەنجـــومـــــەن.

شتێکی لەجێی خۆدایە پێنگاڤەگا زۆرا پیرۆزا کە کابینا چارێ حکومەتی هەرێمێ کوردستانێ هاڤیشتییە بۆ دامەزراندنا وەزارەتەکە بەناڤی وەزارەتا مافی مرۆڤ کە موافەقەتا پەرلەمانێ لسەر هەبێت چونکە احتمالەک هەی حکومەتا هەرێمی هەستا کردبێت کە خەرقێک هەبێت لە مافی مرۆڤێ پلەی کاربەدەستێک چ پلەی احتمالە هەی بۆ نموونە ئەمینێک یا ئاسایشێک تەقلیدا حکومەتا مەرکەزی کردبێت چ بۆچونەکی بۆی هەبێتن ئەم هەمیش شکلەکی بەسوپاسی ئەوە دەکەین کە بۆ خاترا وێ هەندێیە کە خروقات نەمێنێ لەکوردستانێ چونکو کە میللەتی کورد گەلێک ناخۆشی وتاڵی دیتین حەز ناکاتن قطعیەن کە مافێ مرۆڤێ بێتە ئازار کرن ومافێ مرۆڤ وێ پاراستبێتن وهێڤیا مە ئەوەیە کە ئەوێ پرۆژێ دەنگی لسەر درا ئەندامانی پەرلەمانی بەڕێز وهاتە دامەزراندنا ئەڤ وەزارەتا هێڤیا مە ئەوە کە ببێتە وێ هەندێ کە مافی مرۆڤی پاراستی بێتن ومحاسەبەی هەرکەسەکی بێتە کرن یە خەرقێکی بکاتە سەر مافی مرۆڤ، سوپاس.

بـەڕێز ســـــەرۆکـی ئـەنجـــومـــــەن:

سوپاس، کاک د.رزگار فەرموو.

بەڕێز د.قـــاسم مـــحـــەمـــەد قـــاسم:

بـەڕێز ســـــەرۆکـی ئـەنجـــومـــــەن.

هەمی پشتیڤانی ئەمە دەکەین و بەگەرمی تەئیدی دەکەین، سوپاس.

بـەڕێز فـــــەرەنســـــۆ تـۆمـــــا هـەریـری:

بـەڕێز ســـــەرۆکـی ئـەنجـــومـــــەن.

بەکوردی و بەکورتی بێ پێشەکی وبێ رتوشات پشتگیری لە دامەزراندنی مافی مرۆڤ دەکەین و لەگەڵ رای لیژنەی دارایی نین و ئەوەی مامۆستا دێرشەوی فەرمووی هەژارو فەقیر ناتوانن پێشێلی مافی مرۆڤ بکەن بە پێچەوانەوە دەبینین هەژارێک لە چ دینێک یان لەچ مەزهەبێک کچێکی بەزۆری بەشوو دەدات بە کابرایەکی پولداری پیر ئەی ئەمە پێشێل کردنی مافی مرۆڤ نییە؟، هەموو کەسێک دەتوانێ بەپێی حەجمی خۆی پێشێلی مافی مرۆڤ بکات و ئیمە لەگەڵ ئەوەین کە ئەو وەزارەتە دروست بکرێت ورێگە لەرێکخراوەکانی تری مافی مرۆڤیش ناگرێ، دەتوانن هەزار رێکخراوی مافی مرۆڤی تر دروست بکەن و وەزارەتی مافی مرۆڤ رێگە لەوان ناگرێ، سوپاس.

بـەڕێز ســـــەرۆکـی ئـەنجـــومـــــەن:

بەڕێزان وەکو مناقەشات دەریخست بە راستی بوونی ئەو وەزارەتە پیویستە لەو بارودۆخەدا وبوونی ئەو وەزارەتە بۆ دوو سێ واجباتە کە دیاری کراوە یەکەم لە ناوەوە رەقابەیەکی داخلی حکومەتە لەسەر دەزگاکانی خۆی وممەرجیش نییە ئەو اعلانی بکات و نەشری بکات بەڵکو

میکانیزمێکە لەناو حکومەتدا دەتوانێ لە ناو ڕێزەکانی ئەنجومەنی وەزیراندا دەست نیشانی ئەو پێشنیارانە بکات وچاکی بکاتەوە، دووەم هەر لەناو حکومەتا مراقەبەی ئەو یاسایانە دەکات پرۆژەی ئەو یاسایانەی کە حکومەت پێشکەشی دەکەن ئایا لەگەڵ مافی مرۆڤدا دەگونجێن یان ناگونجێن، سێ هەم هەر لەناوەوە هاوکاری منظماتی مافی مرۆڤ دەکات بۆ ئەوەی ئیشیان بەرەو پێشەوە بڕوات وزیاتر ببێت واجبی گرنگی بەرەو دەرەوە دفاع کردنە لە مافی مرۆڤی کورد بەگشتی لە ئەوساطی عالەمیدا ئەم ئەسبابانە هەمووی ئەسبابێکن کە ئەوە دەردەخەن حەقیقەت پێویستی ئەم وەزارەتە چەندە ولە زروفی ئەمڕۆوە من تصور دەکەم ئەمە مەکسەبێکی گەورەیە بۆ کابینەی چوارو بۆ پەرلەمانی کوردستان و بۆ گەلی کوردستان بەگشتی. دامەزراندنی ئەم وەزارەتە تصور دەکەم کفایەت بە مناقەشە بکەین لەسەر ماددە سێ و دەیخەینە دەنگدانەوە، تکایە ماددەکە جارێکی تر بخوێنرێتەوە.

بەڕێز شێروان ناسح حەیدەری:

المادة الاولى:

تستحدث وزارة باسم وزارة حقوق الانسان.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

تکا لەو بەڕێزانە دەکەم کە ماددەی یەک پەسەند دەکەن بەو شێوەی کە خوێنرایەوە دەستیان بەرزبکەنەوە.. سوپاس.. ئەو بەڕێزانەی کە پەسەندی ناکەن دەستیان بەرزبکەنەوە.. بەگشتی دەنگ ماددەکە وەرگیرا، فەرموو ماددەی دوو بخوێننەوە.

بەڕێز شێروان ناسح حەیدەری:

المادة الثانية:

تعدل الفقرة(ثانياً)من المادة(٩)باضافة التسلسل(١٦)اليها وتقرأ كما يلي:

١٦ ـ (وزارة حقوق الانسان).

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

هیچ تێبینی هەیە لەسەر ئەو ماددەیە؟، ماددەیەکی تەکنیکی یە هەر ئەوەندە باوەڕ ناکەم تێبینی لەسەر هەبێت دەیخەینە دەنگدانەوە.. تکا لەو بەڕێزانە دەکەم کە ماددە دوو پەسەند دەکەن دەستیان بەرزبکەنەوە ...سوپاس.. ئەو بەڕێزانەی کە پەسەندی ناکەن تکایە دەستیان بەرزبکەنەوە .. بە گشتی دەنگ ماددەی دوو وەرگیرا، تکایە ماددەی سێ بخوێننەوە.

بەڕێز شێروان ناسح حەیدەری:

المادة الثالثة:

على مجلس الوزراء تنفيذ احكام هذا القانون.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

تێبینی نییە لەسەر ئەو ماددەیە؟، تکا لەو بەڕێزانە دەکەم کە پەسەندی دەکەن دەستیان

بەرزبکەنەوە.. سوپاس.. ئەو بەڕێزانەی کە پەسەندی ناکەن دەستیان بەرزبکەنەوە.. بەگشتی دەنگ ماددەی سێ وەرگیرا، ماددەی چوار فەرموو بیخوێننەوە.

بەڕێز شـــێـــروان ناسح حـــەیدەری:

المادة الرابعة:

ينفذ هذا القانون من تاريخ نشره في الجريدة الرسمية.

بەڕێز ســـــەرۆکی ئەنجـــومـــەن:

هیچ تێبینی هەیە لەسەر ئەو ماددەیە؟، تێبینیەکە لەجیاتی ئێوە بڵێم (من تاريخ نشره فی جريده وقائع كوردستان)، تکایە ماددە چوار بەو تەعدیلەوە بیخوێننەوە.

بەڕێز شـــێـــروان ناسح حـــەیدەری:

المادة الرابعة:

ينفذ هذا القانون من تاريخ نشره في جريدة وقائع كوردستان.

بەڕێز ســـــەرۆکی ئەنجـــومـــەن:

تکا لەو بەڕێزانە دەکەم کە ماددە چوار بەو شێوەیە پەسەند دەکەن دەستیان بەرزبکەنەوە.. سوپاس.. ئەو بەڕێزانەی کە پەسەندی ناکەن دەستیان بەرزبکەنەوە.. بەگشتی دەنگ ماددەی چوار وەرگیرا، ماددەی پێنج فەرموو بیخوێننەوە.

بەڕێز شـــێـــروان ناسح حـــەیدەری:

بەڕێز ســـــەرۆکی ئەنجـــومـــەن.

ماددەی پێنج وابزانم پێویست ناکات چونکە لە ماددەی چوار معالجە کراوە.

بەڕێز ســـــەرۆکی ئەنجـــومـــەن:

کەواتە ماددە پێنج پێویست ناکات و لەغو دەکرێت، ئەو بەڕێزانەی کە لەغو کردنی ماددە پێنج پەسەند دەکەن دەستیان بەرزبکەنەوە... سوپاس..ئەو بەڕێزانەی کە پەسەندی ناکەن دەستیان بەرزبکەنەوە.. بەگشتی دەنگ ماددەی پێنج پێویست نییە و لەغو کرا، ئێستاش هەموو ماددەکە دەیخەینە دەنگدانەوە، تکا لەو بەڕێزانە دەکەم هەموو ماددەکە پەسەند دەکەن دەستیان بەرزبکەنەوە.. سوپاس.. ئەو بەڕێزانەی کە هەموو بڕیارەکە پەسەند ناکەن دەستیان بەرزبکەنەوە.. بڕیارەکە بەگشتی دەنگ وەرگیرا، بەم بۆنەیەوە پیرۆز بایی لە کابینەی چوار و لەخۆمان ولەگەلی کوردستان دەکەم، فەرموو کاک عبدالخالق فەرموو.

بەڕێز عـــەبدولخـــالق مـــحـــەمـــەد زەنگەنە:

بەڕێز ســـــەرۆکی ئەنجـــومـــەن.

بەناوی لیژنەی مافی مرۆڤ وسکالاکان بەراستی ئێمە پیرۆزبایی لە پەرلەمان وکابینەی چوارو گەلەکەمان دەکەین بە تەشکیل کردنی ئەو وەزارەتە و ئەوە دەسکەوتێکە بۆ گەلەکەمان وبۆ پەرلەمان و حکومەت چونکە ئێمە دوای پەنجا ساڵ بەسەر تێپەڕ بوونی اعلانی عالەمی حقوقی

به ناوی خوای بەخشندەو میهرەبان
به ناوی گەلەوە
ئەنجومەنی نیشتمانیی کوردستانی عێراق
ژمارەی بڕیار: ٢٩
مێژووی بڕیار: ٢٠٠٠/١٢/٧

«بڕیار»
پشت بە حوکمەکانی بڕگە(١)ی ماددە(٥٦)وماددە(٥٣) لە یاسای ژمارە(١)ی هەموارکراوی ساڵی ١٩٩٢و لەسەر داواکاری ئەنجومەنی وەزیران وئەوەی کە ئەنجومەنی نیشتمانیی کوردستانی عێراق لە دانیشتنی ژمارە(٢٠)ی رۆژی (٢٠٠٠/١٢/٦)یدا یاساکاری کردووە، بڕیاری دەرهێنانی ئەم یاسایەمان دا:

یاسای ژمارە (١٣)ی ساڵی/٢٠٠٠
یاسای چوارەم هەموار کردنی یاسای ژمارە(٣)ی ساڵی (١٩٩٢)ی ئەنجومەنی وەزیرانی هەرێمی کوردستانی عێراق

ماددەی یەکەم:
وەزارەتێکی نوێ بەناوی وەزارەتی مافی مرۆڤ دادەمەزرێ.
ماددەی دووەم:
بڕگە(دووەم)ی ماددەی(٩)هەموار بکرێ کە زنجیرەی(١٦)ی بۆ زیاد بکرێ وبەم شێوەیەی خوارەوە بخوێنرێتەوە:
١٦ – وەزارەتی مافی مرۆڤ.
ماددەی سێیەم:
پێویستە لەسەر ئەنجومەنی وەزیران حوکمەکانی ئەم یاسایە بخەنە کار.
ماددەی چوارەم:
ئەم یاسایە لەڕۆژی بڵاوکردنەوەی لەڕۆژنامەی وقایعی کوردستاندا، دەخرێتە کار.

د.ڕۆژ نوری شاوەیس
سەرۆکی ئەنجومەنی نیشتمانیی
کوردستانی عێراق